

Церковна сала
Покрова Пресвятої Богородиці
Crkvena sala
Pokrova Presvete Bogorodice

Видаватељ:
Завод за културу војводинских Руснацах
Грекокатоличка парохија Вознесења Господњег, Сремска Митровица
Издавач:
Завод за културу војвођанских Русина
Грекокатоличка парохија Вазнесења Господњег

Главни и одвичателни редактор:

Јанко Бучко

Главни и одговорни уредник:

Јанко Бучко

Редактор:

о. Владислав Варга

Уредник:

о. Владислав Варга

Текст прихватил:

о. Владислав Варга

Текст припремио:

о. Владислав Варга

Подобово-графичне решене каталогу:

Дарко Вуковић

Ликовно-графичко решење каталога:

Дарко Вуковић

Лектор и превладатељ:

Блаженка Хома Цветковић

Лектор и преводилац:

Блаженка Хома Цветковић

Резиме по украјински:

О. Роман Миз

Резиме на украјински:

О. Роман Миз

Фотографије:

Фото-никон

Фотографије:

Фото-никон

Покрещоване Русинох у Кијеве 988. године
Pokrštanje Rusina u Kijevu 988. godine

Друкарња:
Штампа:

Тираж:
500
Тираж:
500

Илустрације у каталогу презнати зор оригиналних фотографија који су власнство грекокатоличког парохије Вознесења Господњег у Сремској Митровици као и приватно власнство даскеља сремскомитровићких фамилија.
Податки зор историји грекокатоличког парохије Вознесења Господњег у Сремској Митровици преузети зор Памћенице цркви.

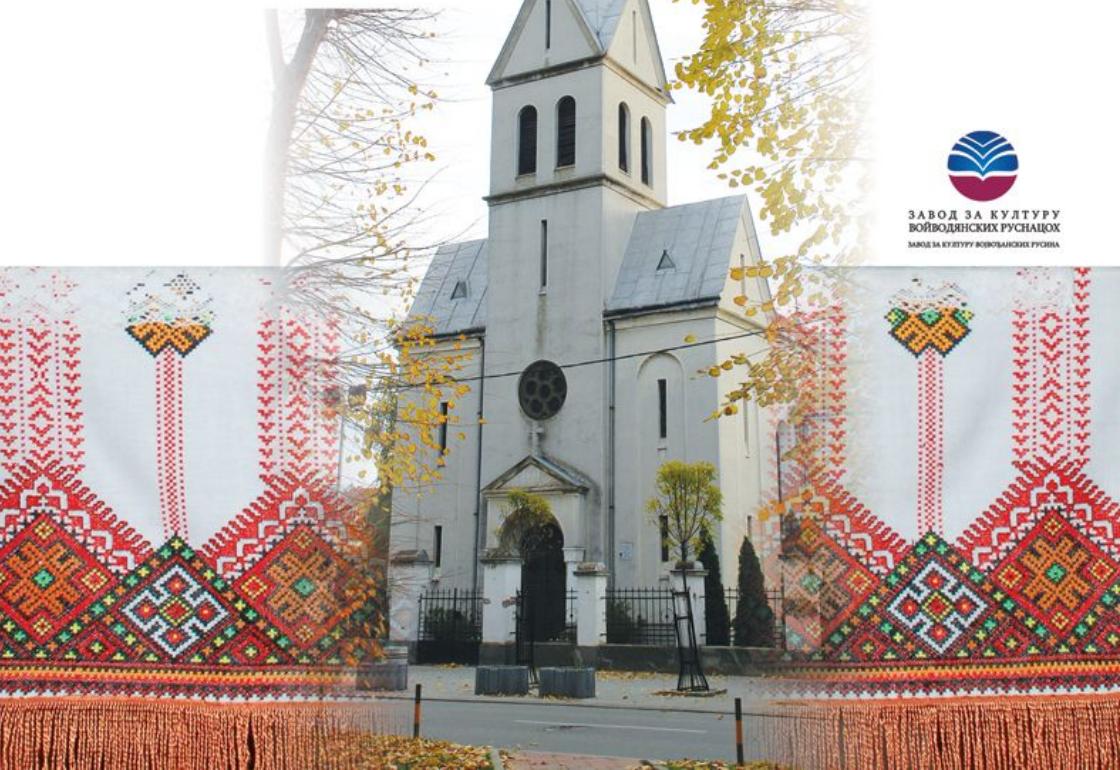
Илустрације у каталогу преузете су са оригиналних фотографија које су власништво грекокатоличке парохије Вазнесења Господњег у Сремској Митровици као и приватно власништво неколико сремскомитровићких породица.
Подаци зор историји грекокатоличке цркве Вазнесења Господњег и парохије у Сремској Митровици преузети су из црквене Степенице.

Каталог реализован з помоћу средставима Покрајинског секретаријата за културу Владе АП Војводине з нагоди централне свечаности Националног празника Русина у Републици Србије одржане 19. јануара 2013. године у Сремској Митровици

Каталог је реализован средствима Покрајинског секретаријата за културу Владе АП Војводине поводом централне свечаности Националног празника Русина у Републици Србије одржане 19. јануара 2013. године у Сремској Митровици

ГРЕКОКАТОЛІЦКА ЦЕРКВА У СРЕМСКЕЙ МИТРОВИЦІ

GRKOKATOLIČKA
CRKVA
SREMSKOJ
MITROVICI

ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ
ВОЈВОДИНСКИХ РУСНАЦОВ
ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОДИНСКИХ РУСНАЦОВ

МИТРОВИЦА 1924.

Еден з трох дзвонах котри виляти 1924. року у Словенији

Jedno od tri zvona koja su izlivena 1924. godine u Sloveniji

Сремска Митровица један је од најстаријих градова у Европи. Археологове открили шледи организованог живота пред седам тисачи година.

Римљани освојили Сирмијум концом првог вику старе ере. Од стредку трећег вику Сирмијум постао економске штедијске цалеј Паноније. Под час панована Римљана Сирмијум је био један зоз штирој престолници царства (Рим – Милано – Никомедија – Сирмијум). Град је био метропола Паноније и Илирика, власнохристијански центар са чиленством епископами и мученицима. У чаше највећшег развоја Сирмијума, у III и IV вику, ту је била велика ковальња златног и другог пениже, розкошна царска палата са водовом и термалним водама, з гиподромом, театром и амфитеатром, форумом и другима значним будинкима. Потераз открити осем власнохристијанских храма, од којих најпознатији гевти котри пошвећени св. Иринејови, св. Димитријови и св. Синнеротови.

Концом IV вику град подпадну под власц восточних Гота, а 441. року практично скапал у Гунског војни и великом огњу.

Року 1180. град припојен је Угорској. На рујној Сирмијуму виросун нови средњовековни град – Civitas Sancti Demetrii, односно Град Светог Димитрија, або по српски, Димитровица, по св. Димитријови, заштитникој граду.

Град од 1526. року бу под турску власцу, 1688. року австриске војске вошло до Сриму и после великих рујновања, после Пожаревачког мира, град уходи до састава Габсбуршке монархије.

Року 1848. до Митровици прихода Руснаци з Галицији и Угорској, а 1881. року Сремска Митровица достава првог општинског началника, Городске заступништво, право на печат и герб.

Зачувани монументални историјски споменици говоре о значењу града у периоду власци Римљана у тих крајох. У богатим музејима Сриму чува је автентични докази различитих материјалних културох у живоце людзох на тим просторе.

Sremska Mitrovica je jedan od najstarijih gradova u Evropi. Arheolozi su otkrili tragove organizovanog života od pre sedam hiljad godina. Rimljani su osvojili Sirmijum krajem prvog veka stare ere. Od sredine trećeg veka Sirmijum je postao ekonomsko središte Čitave Panonije. Sirmijum je bio za vreme vladavine Rimljana i jedna je od četiri prestonice carstva (Rim - Milano - Nikomedija - Sirmijum). Grad je bio metropolija Panonije i Ilirika, ranohrišćanski centar sa brojnim episkopima i mučenicima. U doba najvećeg procvata Sirmijuma, u III i IV veku, ovde je postojala velika kovnica zlatnog i ostalog novca, raskošna carska palata, sa vodovodom i termama, hipodromom, pozorištem i amfiteatrom, forumom i drugim važnim građevinama. Do sada je otkriveno osam ranohrišćanskih hramova, od kojih su najpoznatiji oni posvećeni sv. Irineju, sv. Dimitriju i sv. Sinerotu.

Krajem IV veka grad je došao pod vlast Istočnih Gota, da bi 441. godine praktično nestao u hunskom pokolju i velikom požaru.

Godine 1180. grad je pripojen Ugarskoj. Na ruševinama Sirmijuma nikao je novi srednjovekovni grad – Civitas Sancti Demetrii, tj. Grad Svetog Dimitrija ili na srpskom Dimitrovica, prema S. Dimitriju, zaštitniku grada. Grad je 1526. godine пao под турску власт, 1688. године austrijska војска је ушла у Срем и после великих разарања Požarevačkim миrom град улази у састав Habsburške монархије.

Godine 1848. u Mitrovicu dolaze Rusini iz Galicije i Ugarske, а 1881. g. Sremska Mitrovica dobija prvog opštinskog načelnika, Gradsko zastupništvo, prava na pečat i grb.

Sačuvani monumentalni istorijski споменици говоре о значају града у периоду владавине Rimljana ovim krajevima. U bogatom Muzeju Srema čuvaju se autentični dokazi različitih materijalnih kultura u životu čoveka na ovom tlu.

Страже при Христовим гробу 2005. року
Straža kod Hristovog groba 2005. godine

Капеличка Пресвете Богородице на грkokatoličkim temetove
Kapela Pokrova Presvete Bogorodice na grkokatoličkom groblju

Перша св. Причастс зоз парохом С. Питком 1975. року
Prva sv. Pričest sa parohom S. Pitkom 1975. godine

Godine 1923. za paroha u Mitrovicu dolazi Vladimir Segedi, da „rusinize ovu parohiju”. Međutim, bilo je isuviše kasno i nije uspeo da nauči mlade da govore jezik svojih predaka.

Godine 1924. požrtvovani parohijani sami kupuju tri zvona, koja naručuju iz Šent Vida, blizu Ljubljane. Zvona su koštala 84 000 din.

Posle smrti o. Segedija, od 23. novembra 1929. do 8. maja 1930. godine parohijom su upravljali: Nikola Segedi, Špiro Petranović, Nikola Oros, dr Mirko Boić iz Đurđeva i kanonik Mitro Nad.

Godine 1930. za paroha dolazi Ilijan Garapić koji 1933. godine, iz crkvene kase i od priloga 53 parohijana, gradi Rusinsku Čitaonicu i školu za pojce.

Godine 1936. na rusinskom groblju, kada je za paroha došao Ilijan Vančik, na grkokatoličkom groblju gradi se kapelica u čast 50 godina od osnivanja parohije. Kapelica je završena i posvećena od strane vladike Njaradija 1938. godine u čast Pokrova.

Posle smrti Ilijan Vančika, 1949. godine, u parohiju dolazi o. Miron Hirjovati i, kako sam spominje, već nailazi na brojne doseljenike Ukrajince iz Bosne, koji se naseljavaju u Sremsku Mitrovicu, Lačarak i okolna mesta. Kao dobar pastir, paroh Hirjovati, godine 1955. odlazi i na služenje u Indiju Ukrainscima koji su se tu doselili 1942. godine iz Prnjavora, a 1957. godine učestvuje u velikim popravkama crkve i parohijalnog doma. U akciju se, osim domaćih 100 darovaoca iz Mitrovice, priključuju i porodice Železović, Kurucovi i Plančakovi u Ameriku, koji su poslali u novcu, više nego što su sami domaćini sakupili.

Posle odlaska Hirjovatija, u Mitrovicu za paroha 1973. godine dolazi Stefan Pitka i boravi ovde punih 30 godina. Ostao je zapamćen i poštovan ne samo od strane Rusina i Ukrajinaca, nego i od strane rimokatoličkih i pravoslavnih. Za svoje vreme poslao je mnoge mladiće na školovanje u seminar, u Rim. Za vreme njegovog odsustva od 1978. do 1982. godine, menjao ga je o. Vladimir Njivoja.

Godine 2001. Rusini u Sremskoj Mitrovici su proslavili 150 godina doseljenja.

Posle smrti oca Pitke, 2003. godine, do imenovanja novog paroha parohijom upravlja dekan sremski Mihajlo Malacko.

Parohiju 2003. godine preuzima o. Mihajlo Režak. On 2004. godine parohiju pokriva novim crepom, a zatim počinje izgradnju crkvene sale, koja je završena i posvećena Pokrovu 2007. godine. Veliku sliku pokrštavanja Kijevske Rusi, izradio je kucurski slikar Silvester Puškaš. Godine 2008. o. Režak prelazi u Šid.

U Mitrovicu 2008. godine dolazi o. Zinovij Vovk, kapelan iz Ruskog Krstura, koji je započeo nov pastoriski rad. Posebnu pažnju posvetio je karitativnom delovanju. Godine 2010. uvedi centralno grejanje, a 2012. godine obnavlja električnu instalaciju i krećenje celog objekta.

Sa dekretom od 30. jula 2012. godine, vladika je imenovao o. Vladislava Varga, paroha i dekana beogradskog, za novog paroha u Sremskoj Mitrovici.

Novi paroh je bio član Organizacionog odbora centralne svečanosti Nacionalnog praznika Rusina u Republici Srbiji, koja je održana 19. januara 2013. godine u Sremskoj Mitrovici. U pripremama za proslavu o. Varga je organizovao nekoliko susreta Rusina u Sremskoj Mitrovici gde je razgovarano o istoriji i naseljavanju Rusina na prostore Panonije sa posebnim akcentom na naseljavanje u Srem. U prostorijama parohije organizovano je učenje rusinskog jezika za starije i otvoreno je „Godina Vere“ sa dvomesecnim predavanjima.

Po podacima iz popisa stanovništva u Republici Srbiji koji je organizovan 2011. godine, u Sremskoj Mitrovici bilo je 620 Rusina i 534 Ukrajinaca.

Pripremajući se za centralnu svečanost Nacionalnog praznika Rusina u Republici Srbiji na Odboru za proslavu dogovorenovo je da se, tim povodom, pripremi i štampa poseban katalog „Grkokatolička crkva u Sremskoj Mitrovici“ koji će svedočiti o Rusinima Sremske Mitrovice, kada su bili domaćini centralne svečanosti Nacionalnog praznika 2013. godine.

Леви крилос
Leva pevnica

Бочни олтар св. Антонија Пустиняка
Bočni oltar sv. Antonija Pustinjaka

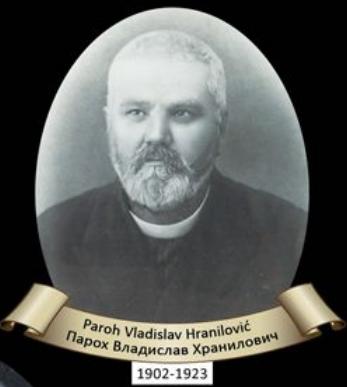
Бочни олтар Покрова Пресвете Богородице
Bočni oltar Pokrova Presvete Bogorodice

Св. Емерик, син св. Штефана
Sv. Emerik, sin sv. Ištvana

Paroh Maksimilijan Relić
Парох Максимилијан Релић

1886-1902

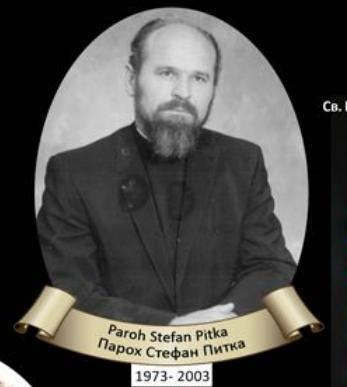
Paroh Vladislav Hranilović
Парох Владислав Хранилович

1902-1923

Paroh Miron Hirjovati
Парох Мирон Гирјовати

1949-1973

Paroh Stefan Pitka
Парох Стеван Питка

1973- 2003

Paroh Vladimir Segedi
Парох Владимир Сегеди

1923-1930

Paroh Ilija Garapić
Парох Илија Гарапић

1930-1936

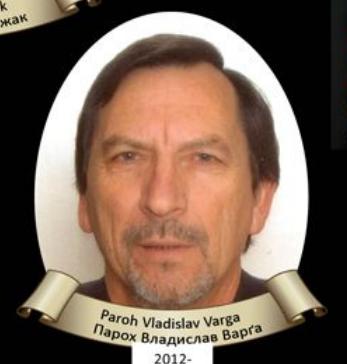
Paroh Ilija Vančik
Парох Илија Ванчик

1936-1949

Paroh Zinovij Vovk
Парох Зиновиј Вовк

2008-2012

Paroh Vladislav Varga
Парох Владислав Варга

2012-

Св. Штефан, први мађарски краљ
Sv.Ištvan, prvi madarski kralj

